

af den store Ulykke at have saadanne Børn, som han paa ingen Maade selv kunde faae forpleiede paa en passende Maade, afholder det Offentlige uden Videre Udgifterne derved, og skjøndt denne Hjælp er givet ham paa Grund af, at han ikke selv er i Stand til at afholde Udgifterne i den Anledning, føres det ham dog ikke til Last som Fattighjælp. Der er altsaa ydet af det Offentlige i Trængsttilfælde en Understøttelse, som heller ikke har de sædvanlige Følger som Fattigunderstøttelse. Nu kommer jeg gjennem Paavisningen af disse Tilfælde til det tredje Tilfælde, og det er dette, jeg har tilladt mig at opføre i §§ 71 og 72 af Lovforslaget om Fattigvæsenets Ordning. Tilfældene her ere jo analoge, og naar jeg kun holder mig til § 71, saa er det netop, fordi der slet ikke kan siges at være nogen egentlig Forskjel mellem de Principer, hvorpaa disse Paragrafer ere byggede. Her er et Tilfælde, hvor en Mand maa siges at have gjort akkurat det, som Grundloven fordrer af enhver Borger, for at han skal betragtes som en selvstændig Mand, der som saadan har Ret til at deltage som Medstyrer af Samfundet. Han har baaret Omforg og været omhyggelig for, at han ikke skulde komme i det Tilfælde at maatte falde Andre til Byrde, han har draget Omforg for, at han skulde være stillet saaledes, at han kunde bevare sin finansielle Selvstændighed lige over for det Offentlige. Nu viser det sig imidlertid, at hans Beregning i den Henseende er slaaet feil; men han stilles ikke saaledes, at han for den væsentlige Part falder Samfundet til Last. Nei, det er udtrykkelig her forudsat, at den Understøttelse, han modtager, dog ikke maa være større, end hvad han selv ved sin egen Forsynlighed har sørget for. Naar han altsaa modtager det Meste af, hvad han kan modtage for at falde ind under Lovens § 71, saa har han modtaget lige saa meget som det, han selv har sørget for. Nu er altsaa Spørgsmaalet dette: Hvilken Vel skal Samfundet vælge ligeoverfor en Mand, som det har været magtpaaliggende at sørge for at bevare sin Selvstændighed, men som alligevel er kommen i det Tilfælde at maatte modtage en Understøttelse, der dog kun er lige saa stor, som hvad han har forskaffet sig ved egen Forsørgelse? Skulle vi lade Vægtskaaalen falde til den ene Side og sige: Du skal paa Grund heraf miste dine borgerlige Rettigheder, eller skulle vi — man maa erindre, at Grændsen der er dragen — lade Vægtskaaalen falde til den anden Side og sige: Nei, vi maa erkjende, at denne Mand har bevaret en selvstændig Stilling, saaledes at vi kunne sige om ham, at han staar i et undtaget Tilfælde, og jeg har ligeoverfor de Herrer paavist, at Lovgivningen kjender saadanne undtagne Tilfælde, hvor det maa siges, at den Hjælp, der ydes, ikke maa betragtes som Fattighjælp, men som Assistance, som et Tilskud fra

det Offentliges Side til den Selvhjælp, som den Paagjældende i tidligere Tid har forskaffet sig ved en Alverdensforsørgelse. Det forekommer mig dog, at man her maa erkjende, at Grundlovens Mand i ethvert Tilfælde taler for disse Paragrafers Beholdelse, og jeg tør tro, at naar man henser til, at der allerede tidligere i andre Tilfælde i Lovgivningen kjendes saadanne undtagne Tilfælde, saa vil det findes, at Regjeringen dog har holdt sig til den Side af Sagen, hvad man maa erkjende, at der, under Hensyn til de Anskuelser, som maa siges til veglende Læder at være gjældende, er bevaret den rette Grændse imellem, hvad der kan bestaa med Grundloven, og hvad der ikke kan bestaa med den. For mig staar det i ethvert Tilfælde saaledes, at dette undtagne Tilfælde bør kunne sammenlignes og i enhver Henseende sættes ved Siden af de andre undtagne Tilfælde, som jeg tidligere har nævnt. — Jeg vil kun gjøre en ganske liden Bemærkning til det ærede Medlem, der havde Ordet førend mig, for at Berigtige en Misforstaaelse, som han utvivlsomt har gjort sig skyldig i; det er den, at jeg skulde have henvist til Hjælpekasser i Udlandet. Ved at anbefale § 5 i det foreliggende Forslag som noget Modtageligt har jeg oplyst, at der var et Sted, hvor man havde en frivillig Fattigforsørgelse; at der var et Sted, hvor den Fattigforsørgelse, som her for en væsentlig Del paahviler det Offentlige, var frivillig. Da jeg gjorde den Bemærkning, at jeg ikke vilde erkjende Berettigelsen til, at man her i Forslaget, uden at tage Følgerne efter Grundlovens § 84, havde fastholdt en Ret for de Bekommende til at kræve Understøttelse, nævnte jeg, at dette ikke desto mindre var gennemført paa et andet Sted, at man der, bevarende Frivilligheden, klarede sit Fattigvæsen paa en Maade, der omtrent stemmede med den, som her i Lovforslaget er nævnt. Der er altsaa en meget stor Forskjel derpaa og paa at ville give en Anvisning paa Fattigtaxsen i Bern. Jeg skal blot gjøre en Bemærkning endnu. Den ærede sidste Læser yttrede, at, naar Beretningen om Virkningen af denne Lov kom til at foreligge dette ærede Thing, var jo Dieblisset kommet til at se, om man var naaet til særdeles forfæstelige Resultater; og var dette slet, var man kommen til Noget, som man ikke vilde staa ved længere; ja, saa kunde man forandre Lovene og tage andre Bestemmelser. Jeg vil tro, at det ærede Medlem ved at gaa Lovens Indhold igjennem, selv vil komme til det Resultat, at dette vil være saa at sige umuligt. Jeg vil kun nævne, at Alledem, der efter § 3 have faaet et ligefrem Krav paa Statskassen til at faae udbetalt en aarlig Understøttelse, kunde man ikke betage Understøttelsen, fordi man ikke mere syntes derom, men — og det anser jeg for Dovedsagen — havde man engang aabnet Porten for alle de Verdige, der efter § 4 maatte ønskes understøttede, vilde det